

Badea (BNR): Trebuie sa se acorde importanta cresterii eficientei energetice si modernizarii retelelor de transport în vederea utilizarii optime a resurselor

România va trebui, în actualul context geopolitic, pe termen scurt, sa acorde importanta cresterii eficientei energetice si modernizarii retelelor de transport si distributie în vederea utilizarii optime a resurselor existente, considera prim-viceguvernatorul BNR, Leonardo Badea.

"Acest nou episod de escaladare a tensiunilor în Orientul Mijlociu readuce brutal în centrul dezbaterilor legatura inextricabila dintre dinamica pretului combustibililor fosili (petrol, gaze naturale) si cresterea economica globala. Din pacate si oarecum surprinzator, episodul recent se alatura unei serii de evenimente relativ similare care s-au succedat de-a lungul ultimilor 50-60 de ani. Vulnerabilitatea tranzitului prin Strâmtoarea Hormuz si reconfigurarea pozitiiilor statelor exportatoare de petrol reprofileaza spectrul crizelor petroliere din anii '70, iar rolul si strategia OPEC (Organizatia Țărilor Exportatoare de Petrol) revin înca o data în centrul ecuatiei energetice globale. Dintr-o anumita perspectiva, fragilitatea economiei mondiale în raport cu aceiasi factori timp de mai bine de 50 de ani este aparent de neînțeles", sustine Badea, într-o analiza remisa luni AGERPRES.

Elementul de noutate al crizei actuale îl reprezinta perturbarile fizice ale ofertei de petrol si gaz natural lichefiat (LNG), în conditiile în care atacurile atribuite Iranului au scos din functiune aproximativ 17% din capacitatea de export de LNG a Qatarului, generând pierderi anuale estimate la circa 20 de miliarde de dolari si punând în pericol livrarile catre Europa si Asia.

"Revenind la criza din Orientul Mijlociu, conform declaratiilor date pentru Reuters de catre directorul executiv al QatarEnergy si ministrul energiei, Saad al-Kaabi, atacurile atribuite Iranului au scos din functiune aproximativ 17% din capacitatea de export de gaz natural lichefiat (LNG) a Qatarului, generând pierderi anuale estimate la circa 20 de miliarde de dolari si punând în pericol livrarile catre Europa si Asia. Potrivit acestuia, doua dintre cele 14 instalatii de lichefiere a gazului, precum si una dintre cele doua unitati de transformare a gazului în combustibili lichizi au fost avariate în urma unor atacuri fara precedent. Din acest motiv, o capacitate de productie de aproximativ 12,8 milioane de tone de LNG pe an va ramâne indisponibila pentru o perioada estimata între trei si cinci ani", se arata în analiza.

Potrivit oficialului BNR, prin afectarea capacitatii de productie si perturbarea rutelor de distributie, însasi viabilitatea productiei statelor din Orientul Mijlociu este alterata. Astfel, ne putem întreba daca pentru a compensa pierderile financiare si afectarea fizica a infrastructurilor de extractie, procesare si livrare a petrolului si a derivatelor acestuia, statele din Orientul Mijlociu vor recurge din nou la politici de tip cartel, similare celor din anii '70, cu scopul implicit de a mentine la niveluri ridicate cotelile petrolului si ale gazului, pentru a recupera pierderile si a putea finanta refacerea infrastructurii.

"În scenariul transferului de costuri catre economiile importatoare de petrol si produse derivate, mentinerea prin strategia OPEC a unor cotelii ridicate ale hidrocarburilor pentru un orizont mai lung de timp chiar si dupa încetarea conflictului militar în zona ar echivala cu un transfer al poverii refacerii capacitatilor de productie catre clientii OPEC, respectiv statele dependente de sursele de energie din Orientul Mijlociu, în speta Uniunea Europeana, Japonia, China, India sau Coreea de Sud. Asadar, în acest scenariu pesimist, puseul inflationist determinat de cresterea preturilor la energie ar putea persista pentru o perioada mai lunga de timp", precizeaza prim-viceguvernatorul bancii centrale.

În acelasi timp, a continuat Badea, un eventual soc asupra ofertei de LNG ar avea pentru Europa implicatii macroeconomice care depasesc sfera pietelor de energie.

"Spre deosebire de sursele petroliere din anii '70, care afectau în principal transportul și costurile logistice, gazul natural ocupa astăzi o poziție structurală mult mai importantă în economia europeană. El reprezintă simultan un input esențial pentru industriile energointensive și un determinant major al pretului marginal al electricității în piețele europene. În aceste condiții, care sunt semnificativ diferite, un soc asupra ofertei de LNG trebuie interpretat nu doar ca o perturbare sectorială, ci ca un soc sistemic asupra structurii costurilor economiei europene. Putem porni de la premisa că impactul se transmite rapid dinspre piața gazului către piața electricității, apoi către industria energointensivă și, în final, către întregul lanț de producție din economie. Aceste mecanisme generează inevitabil efecte de runda a doua asupra inflației și asupra competitivității industriale", susține acesta.

În acest context, spune Leonardo Badea, reapare o întrebare care pare deja depășită în dezbaterile europene: dacă gazul devine prohibitiv, poate Europa recurge temporar la combustibili fosili precum carbunele?

"Din perspectiva tranziției energetice, o astfel de evoluție pare contraintuitivă pentru un continent cu preocupări majore privind producerea de energie verde din surse regenerabile. Totuși, istoria economică arată că, în situații de constrângere severă a ofertei, sistemele energetice tind să privilegieze securitatea aprovizionării. Evoluțiile geopolitice pot conduce astfel la decizii de politică energetică care contrazic temporar logica optimă și meritorie a tranziției pe termen lung", afirmă oficialul BNR.

De asemenea, Badea consideră că nu ar fi oportun un răspuns al politicii monetare la nivel european care să relice astăzi o abordare similară modelului Volcker din trecut.

"Consider că, în contextul actual, ar fi mai eficient un răspuns atent calibrat care să țină seama de rețeaua mai complexă de constrângeri de ordin economic și financiar care au impact nu doar asupra dinamicii preturilor, ci și asupra stabilității financiare, dinamicii decalajului dintre PIB nominal și PIB potențial, precum și asupra sustenabilității fiscale. Asadar, abordarea adecvată în momentul de față ar fi una de tip 'balancing act', susținută concomitent de o recalibrare a mixului de politici macroeconomice", a transmis acesta.

În opinia sa, contextul fiscal actual din Europa diferă radical de cel specific perioadei Volcker în SUA. Nivelurile datoriei publice sunt mult mai ridicate în multe economii europene, ceea ce limitează spațiul de manevră. Creșteri abrupte ale ratelor dobânzilor ar amplifica presiunile asupra sustenabilității fiscale, ar putea genera riscuri de fragmentare financiară și destabilizare a cadrului macro-financiar.

"Din punct de vedere al contextului macroeconomic, economia europeană pare să se apropie de o situație care ar putea fi descrisă drept 'Energy Dominance', în care este afectat spațiul de manevră al politicilor monetare și fiscale. Crizele energetice recente sugerează apariția unei a treia constrângeri: situații în care disponibilitatea și costul energiei devin factorii dominanti ai dinamicii macroeconomice pe termen scurt și mediu, precum și condiționalități pentru eficiența politicilor monetare și fiscale. Într-un regim de 'Energy Dominance', majoritatea instrumentelor tradiționale de stabilizare macroeconomică devin mai puțin eficiente. Politica monetară poate influența cererea, iar politica fiscală poate redistribui costurile ajustării, dar niciuna sursă citată.

Potrivit lui Leonardo Badea, această realitate influențează și poate să afecteze cadrul de politici economice al Europei.

"În noua normalitate, observăm că stabilitatea macroeconomică depinde (alături de conduita băncii centrale și de disciplina fiscală a guvernelor), într-o măsură tot mai mare, de viteza și amploarea diversificării energetice, de flexibilitatea și robustețea sistemului energetic, precum și de eficiența energetică a economiei. Pentru România, acest lucru s-ar traduce prin necesitatea continuării investițiilor în infrastructura energetică (România beneficiind în acest moment de o bună diversificare a resurselor de producere a energiei), îmbunătățirea și extinderea capacităților nucleare, exploatarea resurselor din Marea Neagră și, nu în ultimul rând, menținerea în prim plan a

proiectelor dezvoltate utilizând energia regenerabilă. În același timp, pe termen scurt, trebuie să se acorde importanță creșterii eficienței energetice și modernizării rețelelor de transport și distribuție în vederea utilizării optime a resurselor existente", este de părere reprezentantul BNR.

În acest context, prim-viceguvernatorul consideră că, în mediul economic actual, caracterizat de tensiuni în creștere și volatilitate pe piețele internaționale, România are nevoie atât de întărirea unei alegeri strategice privind dezvoltarea independenței energetice, cât și de instrumente utilizate pentru gestiunea pe termen scurt a dezechilibrelor economice care apar.

"Încă o dată în istoria recentă, suntem supuși unei crize care capătă dimensiuni internaționale și care afectează rețelele globale de distribuție și aprovizionare", a conchis Badea.